

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

Ιανουάριος 1963 — Δεκέμβριος 1964

Τεύχη 1 — 10

*Επιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

	Σελ.	Τεῦχος
<i>Τῆς Συντάξεως</i> : Ἡ ἔκδοσις	1	1
» » : Προβλήματα σχετιζόμενα μετὰ τὴν σύνταξιν ἀναλυτικοῦ προγράμματος	1	B
» » : Ὑπόμνημα πρὸς ἔξοχ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρησκευμάτων	1	4
» » : Πρὸς τὸν δεῦτερον τόμον μας	1	6

Μ Ε Λ Ε Τ Ε Σ

I. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ

<i>Κ. Ἀνανιάδης</i> : Ἡ ἀγροτική ἐκπαίδευσις στὰ πλαίσια τῆς γενικῆς Παιδείας	15	6
<i>Κ. Ἀνανιάδης - Γ. Μαραγκουδάκης</i> : Ἀγροτική καὶ Ἀγροτεχνική ἐκπαίδευσις στὴν Ἑλλάδα	59	7
<i>Φιλίπ Βερνόν</i> : Σύγχρονοι ἀπόψεις περὶ νοημοσύνης καὶ μετρήσεως αὐτῆς (μεταφρ. Τ. Πασσάκου-Κυριαζοπούλου)	19	2
» » : » » »	15	3
<i>Ἄρ. Βουγιούκα</i> : Τὰ φαινόμενα τῆς προσαρμογῆς στὴ λειτουργία τῆς ἀντιλήψεως	3	4
» » : Ἡ διαδικασία τῆς μαθήσεως	51	7
<i>Θεοφράστου Γέρου</i> : «Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμισις» (κριτικὴ)	8	5
<i>Γ. Γεωργιάδης</i> : Τὸ Ἀμερικανικὸν σύστημα ἐκπαιδεύσεως	92	8
<i>Π. Ε. Δέρα</i> : Ὑπαρξισμὸς - Ἀγωγή, Ψυχολογία καὶ Ψυχιατρικὴ	161	9
<i>Ἔρנסτ Κασίρερ</i> : Τί εἶναι ἄνθρωπος. Μετάφ. - Σχόλια Θ. Γέρου	9	1
» » : » » » » »	14	2
» » : » » » » »	13	3
<i>Βασιλ. Α. Κονιδιτσιώτου</i> : Διαλεκτικὴ Ἀγωγή	3	1
» » : » » »	11	2
<i>Βασ. Ι. Δαζανᾶ</i> : Abbé de l' Erpée, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀγωγῆς τῶν κωφαλάλων	215	10
<i>Γεωργίου Μαραγκουδάκης</i> : Ψυχολογία Μαθήσεως καὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα	140	9
» » : Στοιχεῖα Νευροφυσιολογικῆς Ψυχολογίας	14	1
<i>Ἄντ. Μπενέκου</i> : Εἰσαγωγή στὴν Ψυχολογία τοῦ Bruner	22	2
» » : » » » » »	19	3
» » : Προβλήματα καὶ πειραματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν	107	8

	Σελ.	Τεύχος
Ι. Σ. Μπρούνερ : «Η έννοια τῆς δομῆς στὴ σύγχρονη Παιδαγωγική» κατὰ μετάφραση Γ. Μαραγκουδάκη καὶ Ἀντωνίου Μπενέκου	11	5
Κ. Πασάκου : Σύγχρονος ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μέθοδοι εἰς Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικήν	21	1
» » : » » »	32	2
Γ. Κ. Παπαγεωργίου : Δυσκολίες στὴν ἀνάγνωση καὶ γραφή .	199	10
Τριαντ. Τριανταφύλλου : Αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις εἰς τὴν Ἀγωγήν	2	6
Κ. Χάρη : Ἡ ἐπιστημονικότης τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ στάθμη τῶν σπουδῶν του	78	7
Λ. Χουσιάδα : Παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐπαγωγικὴ καὶ παραγωγικὴ σκέψη	4	2

II. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ - ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΨΥΧΙΚΗ - ΥΓΙΕΙΝΗ

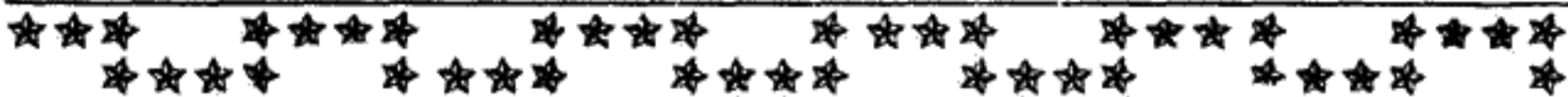
Διδακτικοὶ πειραματισμοὶ

Α. Βουγιούκα : Ἐνα εὐκαιριακὸ θρησκευτικὸ μάθημα	181	9
» » : Ἡ προσφορὰ τοῦ Ζαχ. Παπαντωνίου στὰ παιδικὰ γράμματα	36	2
Θεοφράστου Γέρον : Ἡ Ὄρθογραφία τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 διδακτικὸν πρόβλημα τοῦ σχολείου	47	3
» » : » » »	35	4
» » : » » »	32	5
Α. Κακαβούλη : Παιδικὰ ἐλαττώματα καὶ ἡ ἀντιμετώπισίς των εἰς τὸ σχολεῖον	39	4
Εὐθ. Κασιώλα : Πορίσματα τέστ Ἀναγνώσεως	30	1
» » : » » »	44	2
» » : » » »	18	4
» » : » » » καὶ Ἀριθμητικῆς	15	5
» » : Τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων μαθητῶν στὸ σχολεῖο	186	9
» » : » » »	230	10
Ἀντ. Κρέτση : Ἡ μαθητοποίηση τοῦ μαθητοῦ	26	1
» » : » »	32	2
Γ. Κυριαζοπούλου : Ἡ Σύνταξις τοῦ συγχρόνου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος	34	1
» » : » » »	48	2
Ν. Δυμπέρη : Πρότυπα Δημοτικὰ Σχολεῖα	132	8
Γ. Μαραγκουδάκη : Σχέδιον Ἀναλ. Προγραμ. τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημ. Σχολείου	1	3

		Σελ.	Τεύχος
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Συμβολή εις τὸ πρόγραμμα συγκεντρώσεως τῆς διδακτέας ὕλης	24	4
	» » : » » » »	27	6
<i>Τφ</i>	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικότητος εἰς τὸ παιδί	26	2
»	» » : » » » »	26	3
»	» » : » » » »	12	4
»	<i>Εὐαγ. Παπαγιαννάκη</i> : Τὰ τρία «Τί»	21	4
»	<i>Δ. Κ. Παλυβοῦ</i> : Ἡ ψυχολογία τῶν πεποικισμένων παιδιῶν	174	9
»	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Προσπάθειαι ψυχολογικῆς καὶ Παιδαγωγικῆς παρακολουθήσεως τοῦ μαθητοῦ	195	9
	» » : » » » »	243	10
	<i>Ν. Πετρουλάκη</i> : Πηγαι καὶ μορφῆ μαθήσεως	28	5
	<i>Ἐλπ. Σταματάκη</i> : Ἡ φιλολογία τῶν παιδιῶν	228	10
<i>Ε</i>	<i>Ἰω. Χαραλαμποπούλου</i> : Τὰ προβλήματα τῆς Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ λαοῦ μας	38	1

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

	<i>Θ. Γέρον</i> : Educational Strategy for developing Societies τοῦ Adam Curle — Κριτικὴ Ἀνάλυση	90	7
	<i>Τ. Κυριαζοπούλου</i> : Ἡ Ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως	137	8
	<i>Ἰω. Καμπανᾶ</i> : Ἐπιθεώρηση τοῦ βιβλίου Ἰω. Κυριαζικίδη : «Εἰσαγωγή στὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸ»	148	10
	<i>Κ. Κίτσου</i> : Ἰδρυσις Ἰνστιτούτου τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς	35	5
	<i>Ν. Μπάρκα</i> : Ἐκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν Ἀθήναις συγκληθέντος Διεθνoῦς Συνεδρ. Μαθημ)κῶν	40	6
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Ἐπιθεώρηση βιβλίου : 1) Ἐλπ. Σταματάκη : «Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων» 2) Reiser - Leythman - Frankl - Lefgren : «Μιὰ προσπάθεια συνενώσεως τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως» Μεταφρ. Σχόλια Τρ. Τριανταφύλλου καὶ Γ. Μαραγκουδάκη. 3) Δ. Κ. Βακάλη : «Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτικὴ Διδασκαλία»	95	7
	» » : Ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ βιβλίου Ν. Πετρουλάκη : «Γενικὴ Διδακτικὴ»	147	8
	<i>Γ. Ζύδη</i> : Στατιστικὴ περὶ ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως	52	2
	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Διεθνῆς ἐκπαιδευτικὴ κίνησις	43	1
	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Βιβλιοκρισία τοῦ βιβλίου «Ἡ Κρήτη τοπίον, ἀνθρωποι, γεγονότα, θρύλοι» — Λ. Γ. Πετρίδη	48	6
	<i>Τ. Τριανταφύλλου</i> : Ὁργάνωσις Σεμιναρίου	56	2

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΝ. ΚΑΣΙΩΛΑ

B. Ed. Πανεπιστημίου Έδιμβούργου

Τ Α Τ Ε Σ Τ

“Όπως ανέφεραμε παραπάνω για την εξακρίβωσι τῶν μειονεκτικῶν μαθητῶν χρησιμοποιοῦνται τὰ διάφορα test ὅπως τὰ test νοημοσύνης, ἐπιδόσεων, προσωπικότητος. Θεωροῦμε σκόπιμο νὰ εἰποῦμε λίγα λόγια κλπ. Τὰ test αὐτὰ εἶναι ἀτομικὰ ἢ ὁμαδικὰ, καὶ μὲ τὰ ἀτομικὰ test ἐξετάζομε ἓνα ὑποκείμενο κάθε φορά, ἐνῶ μὲ τὰ ὁμαδικὰ ἐξετάζομε συγχρόνως μιὰ ὁμάδα ἢ τάξι παιδιῶν.

Τὰ test ἐπιδόσεων ἀποτελοῦνται ἀπὸ σύντομες ἐρωτήσεις καὶ μὲ αὐτὰ ἐκτιμοῦμε τὴν ἰκανότητα τῶν μαθητῶν στὴν ἀριθμητικὴ, στὴν ἀνάγνωσι, στὴ γραφὴ κ.λ.π. σχολικὰ μαθήματα. Καὶ αὐτὰ ἄλλα εἶναι ὁμαδικὰ καὶ ἄλλα ἀτομικὰ καί, στὰ ὁμαδικὰ οἱ ἀπαντήσεις δίνονται γραπτῶς, στὰ ἀτομικὰ δὲ δίνονται προφορικῶς. Μ' αὐτὰ τὰ test ἠμποροῦμε νὰ κάνωμε συγκριτικὰς μετρήσεις (ἐπιδόσεις ἀτόμων καὶ ὁμάδων, τάξεων, συγκρίσεις μεταξὺ τῆς ἐπιδόσεως ἑνὸς μαθητοῦ καὶ τῆς ἐπιδόσεως ἄλλων μαθητῶν ἄλλης ἡλικίας καὶ τάξεως. Ἡ ἐρμηνεῖα τῶν ἀποτελεσμάτων εἶναι εὐκόλος. Γιὰ νὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα ἀξιόπιστα πρέπει τὰ test νὰ εἶναι σταθμισμένα γιὰ παιδιά μιᾶς ὠρισμένης ἡλικίας καὶ χώρας, καὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται μόνο γι' αὐτὰ. Ἀπαραίτητα εἶναι καὶ τὰ διαγνωστικὰ test μὲ τὰ ὁποῖα ἐξετάζομε τοὺς καθυστεροῦντες μαθητές.

Τὰ test νοημοσύνης ποὺ εἶναι γλωσσικὰ ἢ θωβὰ εἶναι ἀναρίθμητα. Τὰ ὁμαδικὰ test νοημοσύνης εἶναι περιορισμένης ἀξίας γιὰ τὴν ἐτίμησι τῆς πνευματικῆς ὠριμότητος τῶν παιδιῶν ποὺ παρουσιάζουν συναισθηματικὴ ἀστάθεια ἢ διανοητικὴ ἀνωμαλία. Προσοχὴ καὶ κατανόησι ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν χρῆσι τῶν ἀτομικῶν test νοημοσύνης, καὶ εἰδικὰ κατὰ τὴν ἐρμηνεῖα τῶν προφορικῶν ἀπαντήσεων διότι ἠμπορεῖ νὰ γίνουσι λάθη. Πρέπει νὰ ἔχωμε ὑπ' ὄψει μας ὅτι τὰ test νοημοσύνης εἶναι μεγάλης ἀξίας γιὰ τὴν εξακρίβωσι τῶν παιδιῶν μὲ διανοητικὴ καθυστέρηση καὶ σχολικὰς ἀδυναμίας, ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ ἅπαν. Χρησιμοποιούμενα μὲ προσοχὴ καὶ κατανόησι δύνανται νὰ μᾶς δώσουν ἀξιόλογα ἀποτελέσματα. Τὰ test ἰδιοσυγκρασίας (χαρακτῆρος ἢ καὶ προσωπικότητος ποὺ ἀναπτύχθησαν πολὺ στὰ τελευταῖα χρόνια βοηθοῦν

πολύ στην εξακρίβωση τῶν αἰτίων τῆς κακῆς προσαρμογῆς καὶ χρησιμοποιοῦνται πολὺ στοὺς ἰατροπαιδαγωγικοὺς σταθμοὺς καὶ κλινικὲς (child quielance clinics) Κατὰ τὴν ἔρμηνεία τῶν ἀποτελεσμάτων χρειάζεται διαίσθησις καὶ αὐτὰ πολλές φορές ἐκφράζονται μὲ ποιοτικούς καὶ ποσοτικούς ὄρους. Τὰ διαγνωστικὰ test βοηθοῦν οὐδὲν ἐν τῇ εξακρίβωσιν τῶν εἰδικῶν ἀδυναμιῶν καὶ γενικὰ ἐν τῇ διασάφισιν τῆς καθυστερήσεως. Εἶναι περισσότερο χρήσιμα ἐν τῇ ἀριθμητικῇ ὅπου ἡμποροῦμε νὰ ἐξετάσωμε ξεχωριστὰ τοὺς μαθητὲς στοὺς ἀκεραίους, τοὺς δεκαδικούς, τοὺς κλασματικούς κ.λ.π. ἀριθμούς. Ἐνας παιδαγωγὸς ψυχολόγος ἀκόμη ἡμπορεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ τίς ἐλλείψεις τοῦ μαθητοῦ μὲ μιὰ λεπτομερῆ ἐξέταση τοῦ τετραδίου τῆς ἀριθμητικῆς.

Πῶς γίνεται ἡ εξακρίβωσις τῶν διανοητικῶς καθυστερημένων παιδιῶν

Οἱ μαθηταὶ ποὺ ἀπουσιάζουν ἐπὶ πολλές ἡμέρας ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ εἶναι καθυστερημένοι ἢ παρουσιάζουν εἰδικὲς ἀδυναμίες σ' ὠρισμένο μάθημα ἢ μαθήματα, ἂν καὶ παίρνονται μέτρα ὥστε μὲ ἐπικουρικὴ διδασκαλία νὰ καλύψουν τίς ἐλλείψεις των, ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν ἐν τῷ σχολεῖο καὶ ἀποτελοῦν μέλη τῆς ὁμαλῆς σχολικῆς κοινωνίας. Ἀπεναντίας οἱ πνευματικῶς καθυστερημένοι μαθηταὶ δὲν πρέπει νὰ παραμένουν ἐν τῷ κανονικῷ σχολεῖο. Ἐχουν ἀνάγκη εἰδικῶν σχολείων καὶ εἰδικῶν τάξεων ὅπου πρέπει νὰ φοιτήσουν πρὸ πολλὰ χρόνια ἀπὸ τὰ κανονικὰ παιδιὰ. Στὶς προηγμένες χώρες τῆς Δύσεως ἡ παράταξις τῆς σχολικῆς φοιτήσεως ἐν εἰδικῶν σχολείοις εἶναι ἕνας χρόνος.

Ἡ εξακρίβωσις ἀρχίζει μὲ μιὰ ἀδρά ἐπιλογὴ τῶν παιδιῶν ποὺ ἐν τῷ τέλος θ' ἀποτελέσουν τὴν ὁμάδα τῶν διανοητικῶς καθυστερημένων. Ἐν τῇ ἐπιλογῇ αὐτῇ βασικὸν ρόλον παίζει ἡ γνώμη τοῦ δασκάλου. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸν πρῶτον σχολικὸν χρόνον μερικοὶ μαθηταὶ εἶναι ἀδύνατοι ἐν τῇ ἀνάγνωσιν καὶ ἐν τῇ ἀριθμητικῇ καὶ τοῦτο ὀφείλεται ἐν γενικῇ ἀνικανότητι. Ἀπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἔχουν τὰ χαρακτηριστικὰ γνωστῶν τύπων πνευματικῆς καθυστερήσεως, ἐνῶ ἄλλοι δὲν ξεχωρίζουν μὲ μιὰ ματιὰ. Ἐν τῷ σχολεῖοι μὲ σημαντικὸν ποσοστὸν καθυστερημένων οἱ δάσκαλοι συνηθίζουσιν ἐν χαμηλῇ ἀπόδοσιν τῆς σχολικῆς ἐργασίας καὶ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀντιληφθοῦν ὅτι συγκρινόμενοι καὶ κρινόμενοι μὲ τὰ κριτήρια τοῦ συνολικοῦ σχολικοῦ πληθυσμοῦ, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τοὺς εἶναι διανοητικῶς καθυστερημένοι καὶ ἔχουν ἀνάγκη εἰδικῆς μεταχειρίσεως. Ἐπειδὴ τὰ φυσικὰ στίγματα τῆς καθυστερήσεως δὲν εἶναι πάντοτε παρόντα καὶ ἐπειδὴ τὰ τοπικὰ σχολικὰ κριτήρια δὲν εἶναι ἀσφαλῆς ὁδηγὸς γιὰ τὴν εξακρίβωσιν τῆς πνευματικῆς καθυστερήσεως πρέπει νὰ καταφεύγωμε ἐν τῇ χρῆσιν τῶν test γενικῆς νοημοσύνης. Ἐν τῇ ἀρχῇ εἶναι ἀπαραίτητη μιὰ σειρά ὁμαδικῶν test νοημοσύνης μὲ τὰ ὅποια θὰ ξεχωρίσωμε ἐκείνους ποὺ ἔχουν Δ. Ν. (Δείκτη νοημοσύνης), πάνω καὶ κάτω ἀπὸ τὸ 70, κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν 7 χρόνων. Μὲ τὴ βοήθειαν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐξετάσεως μὲ τὰ ὁμαδικὰ test νοημοσύνης καὶ τὴ γνώμη τοῦ δασκάλου θὰ γίνῃ ἡ ἐπιλογὴ τῶν μαθητῶν ποὺ ἔχουν ἀνάγκη μιᾶς προσεκτικῆς ἐξετάσεως μὲ ἀτομικὸν test νοημοσύνης καὶ προσεκτικῆς ἔρμηνείας τῶν ἀποτελεσμάτων. Χωρὶς τὴν χρῆσιν τῶν tests δὲν ὑπάρχει καμμία ἐγγύησις γιὰ τὴν σωστὴν ἐπιλογὴν τῶν διανοητικῶς καθυστερημένων παιδιῶν ἐν μιᾷ πρώτῃ ἡλικίᾳ. Ἄλλος τρόπος γιὰ τὴν εξακρίβωσιν τῶν εἶναι νὰ ἀφήσωμε ἕνα μεγάλο ποσοστὸν ἢ ἀριθμὸν μαθητῶν τῆς κα-

τηγορίας αυτής να εξακολουθήσουν τη φοίτησή τους σε κανονικά σχολεία για ώριμα σχολικά χρόνια, μέχρις ότου γίνει φανερή η αδυναμία των να επιτύχουν το καθωρισμένο μίνιμουμ επιδόσεως και να παραθούν μέτρα. Άλλα κατά το χρονικό τουτο διάστημα θα ζημιώσουν τους συμμαθητές των, διότι θα έχουν απορροφήσει, σ' ένα μεγάλο βαθμό, την προσοχή και τις ενέργειες τών δασκάλων. Ακόμη και μ' αυτόν τον τρόπο εκτιμήσεως και επιλογής δεν ήμπορεί να επιλεγούν κατά το 7ο έτος όλοι οί διανοητικώς ανώμαλοι καθυστερημένοι μαθηταί κατά την περίοδο τής σχολικής φοιτήσεως. Ωρισμένες μορφές νόσου θλάπτουν τις νοητικές δυνάμεις και είναι πιθανόν ότι σημαντικές διαφορές στις ατομικές αναλογίες αναπτύξεως ήμπορούν να κάνουν ώριμα παιδιά διανοητικώς καθυστερημένα κατά την τελευταία περίοδο τής παιδικής ηλικίας.

Η έκτασι τών ικανοτήτων και επιδόσεων που συχνά παρατηρείται κατά την περίοδο τής έφηβείας είναι δυνατόν να μάς δείξη ότι πολλά παιδιά που, πριν από την περίοδο αυτή, εφάινονταν σαν θραδείς στη σκέψη (θραδύνοες), πρέπει να τα κατατάξουμε στην κατηγορία τών διανοητικώς καθυστερημένων. Γι' αυτό η επιλογή τών διανοητικώς καθυστερημένων μαθητών πρέπει να γίνεται σ' όλη τη σχολική περίοδο και ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια τής σχολικής φοιτήσεως. Στην επιλογή αυτή θα χρησιμοποιούνται τα ατομικά tests νοημοσύνης και θα λαμβάνονται υπ' όψιν η επίδοσι στο test, η βαθμολογία του δασκάλου, η γνώμη του σχολιάτρου, ο έλεγχος επιδόσεως και πληροφορίες αναφερόμενες στο οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον του μαθητού.

Η εξακρίβωσι τών ανεπιδέκτων άγωγής παιδιών

Η εξακρίβωσι τών παιδιών τής κατηγορίας αυτής δεν παρουσιάζει τις δυσκολίες τής εξακριβώσεως τών διανοητικώς καθυστερημένων παιδιών. Διότι από τα πρώτα σχολικά χρόνια τα παιδιά αυτά δείχνουν ότι δεν είναι σε θέσι να παίξουν αποτελεσματικό ρόλο στο σχολείο ή στην κοινωνία. Από πολύ μικρά παρουσιάζουν καθυστέρηση στην όμιλία, στο θάδισμα και στην συνήθη σωματική φροντίδα. Η επιλογή γίνεται πιο εύκολώτερη αν τα αφήσουμε να φοιτήσουν σε τάξεις καθυστερημένων παιδιών. Εκείνα που έπειτα από παρέλευσι ώρισμένου χρόνου δεν παρουσιάζουν καμμιά ή πολύ μικρή πρόοδο πρέπει να σταλούν σε κέντρα άπασχολήσεως, τα όποια φυσικά δεν υπάρχουν στη χώρα μας, όπως δεν υπάρχουν και τάξεις καθυστερημένων παιδιών.

Αρμόδιοι για την επιλογή

Αρμόδιοι για την επιλογή ή εξακρίβωσι πρέπει να είναι οί τοπικές εκπαιδευτικές αρχές, ήτοι οί Γενικοί Έπιθεωρητές και οί Έπιθεωρητές. Ακόμη αρμόδιοι είναι και οί δάσκαλοι για το σχολείο ή την τάξη τους. Έπειδή όμως τα παιδαγωγικά ιδρύματα τής χώρας μας δεν καταρτίζουν τους σπουδαστάς στον τομέα αυτό, και για το λόγο αυτό Έπιθεωρητές και δάσκαλοι δεν είναι σε θέσι να έπιτελέσουν κατά τρόπο έπιστημονικό το έργο τής επιλογής, προβάλλει η ανάγκη τής ίδρύσεως «κέντρων παιδικού προσανατολισμού» τα όποια θα έπανδρωθούν με δασκάλους ειδικευμένους, με παιδο-ψυχολόγους, ψυχιά-

τρος και άλλους ειδικούς και ό καθένας θά εξετάζη τις περιπτώσεις παιδιών της άρμοδιότητός του και ειδικότητός του.

Περισσότερες δυσκολίες παρουσιάζει ή εξακρίβωση τών διανοητικώς καθυστερημένων και άνεπιδέκτων μαθήσεως παιδιών.

Ό σχολιάτρος είναι υπεύθυνος για την εξακρίβωση τών έλαττωματικών παιδιών και όχι μόνον για την σωματική των ευεξία.

Έπειδή ή παιδαγωγική ψυχολογία προώδευσε κατά τα τελευταία χρόνια είναι άναγκαία ή στενή και φιλική συνεργασία σχολιάτρου και παιδο-ψυχολόγου για την συζήτηση και λύση τών προβλημάτων που παρουσιάζουν τα παιδιά.

Τί πρέπει να έχωμε υπ' όψει μας κατά την έπιλογή

Κατά την έπιλογή και τον καθορισμό της περιπτώσεως διανοητικής ή σχολικής καθυστέρησεως είναι ούσιώδες να λαμβάνωνται υπ' όψει και να αξιολογούνται όλα τα δεδομένα. Είναι αλήθεια ότι ό άριθμός τών παιδιών που έχουν άνάγκη ειδικής παιδείας εξαρτάται έν μέρει από τον χαρακτήρα του γενικού εκπαιδευτικού συστήματος και έν μέρει από τις συνθήκες έργασίας του σχολείου. "Όσο πιο πολλές ευκαιρίες παιδείας παρέχει το εκπαιδευτικό σύστημα, τόσο πιο λίγες ειδικές τάξεις και ειδικά σχολεία είναι άνάγκη να γίνουν." Έχουν γίνει πολλές έρευνες για την εξακρίβωση του άριθμού τών μαθητών που παρουσιάζουν διανοητική ή σχολική καθυστέρηση, κατά διαφορετικό τρόπο και σε διαφορετικό βαθμό. Άκόμη με άλλες έρευνες μετρήθηκε ή πνευματική ώριμότητα όλων τών παιδιών μιās ήλικίας. Πολλές φορές ή εκτίμηση τών περιπτώσεων διανοητικής καθυστέρησεως και άνεπρακειας βασίζεται επάνω σε θεωρητικούς συλλογισμούς και χωρίς έπαρκεις άποδείξεις. Λαμβάνεται σαν δεδομένο ότι ή νοημοσύνη κατανέμεται όμαλά στον πληθυσμό.

Έτσι τα συμπεράσματα επί περιπτώσεων διανοητικής καθυστέρησεως δέν είναι πάντα αξιόπιστα. Η εκτίμηση του ποσοστού τών περιπτώσεων ήμπορεί να επηρεάζεται από την άγωγή. "Άλλωστε πρέπει να γίνουν έρευνες για την συλλογή πολλών δεδομένων και την συναγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων.

Προχωρούμε τώρα στη κατηγορία τών μαθητών εκείνων που ή καθυστέρηση των όφείλεται στις πολλές άπουσίες. "Όλοι μας γνωρίζομε ότι μέχρι σήμερα τα παιδιά αυτά μένανε στάσιμοι για ένα σχολικό χρόνο στην ίδια τάξη. Άποδείχθηκε όμως ότι το μέτρο και ό τρόπος αντιμετώπισεως του προβλήματος αυτού δέν φέρνει τα άποτελέσματα που περιμένουμε. Γιατι πολλοί μαθητές της κατηγορίας αυτής ήμπορούν, με λίγη ιδιαίτερη βοήθεια, δηλαδή με ιδιαίτερα μαθήματα σε φροντιστήρια, να καλύψουν τα κενά στη μάθησή των και να είναι σε θέση να συμβαδίσουν με τους άλλους. Άκόμη ευχάριστα άποτελέσματα φέρει ή χρήση όμαδικών και άτομικών μεθόδων διδασκαλίας καθώς και ή όργάνωση τμημάτων προσαρμοστικής διδασκαλίας στα όποια οί μαθηταί θα φοιτούν επί τόσο χρόνο όσον έχουν άνάγκην ιδιαίτερης βοήθειας.

Στη Μεγ. Βρετανία το ποσοστό τών μαθητών που είναι καθυστερημένοι έπειδή άπουσίαζαν πολύ καιρό από το σχολείο φθάνει το 0,5%. Θα ήταν πολύ ένδιαφέρο να εύρεθ ή ποιό είναι το ποσοστό τών μαθητών της όμάδος αυτής στη χώρα μας. Άπό στατιστικές έρευνες σ' άλλες